

STRESZCZENIE

We współczesnym środowisku bezpieczeństwa pojawia się wiele zagrożeń, których różnorodność, częstotliwość, intensywność, czy zasięg oddziaływania są coraz większe. Powoduje to potrzebę funkcjonowania kompleksowego i spójnego systemu Obrony Terytorialnej, którego istotnym komponentem są Wojska Obrony Terytorialnej (WOT).

Reaktywacja tego nowego i najmłodszego rodzaju sił zbrojnych w naszym państwie w 2017 r. była dla autora dysertacji jedną z najważniejszych motywacji, aby z perspektywy czasowej obejmującej ponad pięcioletni okres, zbadać funkcjonowanie WOT. Jako cel dysertacji przyjęto ocenę dotychczasowej działalności WOT, określenie ich roli w systemie bezpieczeństwa narodowego, zidentyfikowanie silnych stron, ale także mankamentów i na tej podstawie wskazanie pożądanych kierunków zmian, które mogą przyczynić się do zwiększenia skuteczności formacji.

Dla osiągnięcia celu rozprawy poświęcona została struktura obejmująca: wstęp, pięć rozdziałów merytorycznych tematycznie związanych z rozwiązywanymi problemami badawczymi oraz zakończenie. We wstępie przedstawiono ogólną sytuację problemową, a także zawartość poszczególnych rozdziałów rozprawy. Rozdział 1 jest w całości poświęcony metodologii badań. W rozdziale 2 dokonano charakterystyki współczesnego środowiska bezpieczeństwa oraz oceny jego wpływu na bezpieczeństwo narodowe naszego państwa. Rozdział 3 zawiera diagnozę procesu formowania i przygotowania do działań jednostek WOT. Z kolei rozdział 4 jest poświęcony ocenie dotychczasowego funkcjonowaniu WOT w czasie stałej gotowości obronnej naszego państwa, w tym szczególnie zasadniczym zadaniom realizowanym przez formację na rzecz podsystemu niemilitarnego w sytuacjach kryzysowych. W rozdziale 5 dokonano diagnozy przygotowania WOT do działań o charakterze militarnym. Natomiast w ostatnim rozdziale (rozdział 6), w oparciu o wyniki badań własnych, zaprezentowano miejsce i rolę WOT w systemie bezpieczeństwa narodowego, autorską prognozę przyszłości formacji oraz pożądane kierunki zmian. Zakończenie zawiera syntetyczne wnioski ogólne oraz obszary dalszej penetracji naukowej.

W procesie badawczym autor, obok metod teoretycznych, wykorzystał także metody empiryczne, co podniosło wartość i wiarygodność uzyskanych rezultatów badań. W badaniach eksploracyjnych, jako główną, wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego zarówno techniką ankietowania, jak i techniką wywiadu, przy zaangażowaniu licznych respondentów, w tym także kierowniczej kadry WOT. Uzupełniającymi metodami były metoda obserwacyjna oraz metoda badania dokumentów.

Z przeprowadzonych badań wynika, że WOT odgrywają istotną rolę w każdej dziedzinie bezpieczeństwa: ochronnej, obronnej, społecznej i gospodarczej, dlatego są jednym z najważniejszych komponentów systemu bezpieczeństwa narodowego. Formacja posiada obecnie wysoki stopień gotowości do sprawnego funkcjonowania we wszystkich stanach gotowości obronnej naszego państwa, przez co w dużym stopniu wpływa nie tylko na zwiększenie bezpieczeństwa, ale także na podniesienie poczucia bezpieczeństwa Polaków. Powszechny charakter występowania oraz stała gotowość predysponują WOT do realizacji zadań obronnych, ale także w ramach zarządzania kryzysowego. Dotychczasowe działania formacji, szczególnie podczas różnych sytuacji kryzysowych, wykazały jej elastyczność, wszechstronność oraz dobre przygotowanie żołnierzy. Dlatego nasze społeczeństwo deklaruje zaufanie i wyraża zdecydowane poparcie dla dalszego funkcjonowania WOT oraz ich rozbudowy. Priorytetem powinno być dalsze budowanie formacji dostosowanej do realnych potrzeb operacyjnych państwa, przy uwzględnieniu czynnika ekonomicznego. WOT powinny rozwijać swoje zdolności do działania w różnych domenach współczesnego środowiska operacyjnego, przede wszystkim w

domenie lądowej, ale także w cyberprzestrzeni czy w obszarze informacyjnym.

Dysertacja jest analitycznym opracowaniem o charakterze zarówno teoretycznym, jak i praktycznym. Jej wartość użyteczna wynika z całościowego ujęcia problematyki związanej z funkcjonowaniem WOT, co jest szczególnie istotne w aspekcie bezpieczeństwa naszego państwa.

SŁOWA KLUCZOWE:

obrona terytorialna, Wojska Obrony Terytorialnej, system bezpieczeństwa narodowego, środowisko bezpieczeństwa, układ pozamilitarny, sytuacje kryzysowe.